Ostatni Sejm Rzeczypospolitej – Grodno, 1793 r.

Po przegranej wojnie w obronie Konstytucji 3 Maja 1791 r. i przejściu króla Stanisława Augusta Poniatowskiego do obozu sterowanych przez rosyjską carycę Targowiczan, los Rzeczypospolitej wydawał się być przesądzonym.

Cieszący się poparciem Rosji, zwycięzcy targowiczanie przystąpili do niszczenia dorobku Sejmu Wielkiego i Konstytucji 3 Maja 1791 r. Zmiana stanu prawnego została przeprowadzona na skonfederowanym Sejmie Grodzieńskim, obradującym pod nadzorem rosyjskim w 1793 r. Burzliwe obrady tegoż sejmu prześledzić można za pośrednictwem druków i mów sejmowych, których wybór prezentujemy w tej części naszej multimedialnej ekspozycji – w kilku kolejnych notatkach. W części z nich odnaleźć można tragiczne w wymowie słowa, krytykujące i podważające legalność Sejmu Wielkiego, jego postanowień, a zwłaszcza Konstytucji 3 Maja 1791 r. Efektem obrad ostatniego przedrozbiorowego sejmu Rzeczypospolitej Obojga Narodów było zatwierdzenie II rozbioru Polski (na rzecz Prus i Rosji), oddanie pozostałej części państwa pod rosyjską protekcję, czy też redukcja wojska.

Patrząc na historię z piotrkowskiej perspektywy, należy zaznaczyć, że właśnie w wyniku II rozbioru Polski z 1793 r., Piotrków znalazł się pod zaborem pruskim – w prowincji Prusy Południowe. Jako ilustrację prezentujemy jeden ze wspomnianych druków sejmu grodzieńskiego – Uniwersał donoszący o powstaniu Konfederacji Grodzieńskiej.